

KONYA BÖLGESİNDE YETİŞKİNLERDE SAKATLIK SEBEBLERİ

Dr. Abdurrahman KUTLU *, Dr. Recep MEMİK **,
Dr. Mahmut MUTLU ***, Dr. Necmettin REİS ****

ÖZET

1979-1989 yılları arasında Konya Devlet Hastanesinde verilmiş olan Heyet raporları incelendi. Bunlardan sakatlık sebebi ile verilenler yardımı ile Konya Bölgesinde yetişkinlerdeki sakatlık sebepleri araştırıldı. Kas iskelet sistemi ile ilgili sakatlıkların ilk sarayı teşkil ettiği tesbit edildi.

SUMMARY

The Causes of the Adult Disabilities in Konya

Doctors Commissions reports of the Konya State Hospital from 1979 to 1989 have been reviewed. Among these reports that have been prepared the cause of the disability were studied. And the causes of the disabilities were investigated in adults. Our findings showed that musculoskeletal System was the most effected part in disabilities.

GİRİŞ

Sakatlık; anatomik, fizyolojik veya psikolojik olarak ortaya çıkan, eksiklik veya anormal durum sebebi ile kişinin normal fonksiyonlarını veya davranışlarını yapamaması demektir. Doğuştan veya sonradan çeşitli sebeplere bağlı olarak ortaya çıkan sakatlıkların önlenmesi ve sakat insanların topluma kazandırılması çok yönlü çalışmaları gerektiren önemli bir husustur.

Ülkemizde, bazı bölgesel çalışmaların dışında, genel olarak sakatlık sayısı ve sebepleri konusunda güvenilir istatistiki bilgiler mevcut değildir. (1.2) Genel nüfus sayımları bu konuda önemli bilgiler vermekte isede, yazma işlemi anında görev yapan kişilerin sağlık personeli olmaması, bu konuda sonuçların güvenilirliğini azaltmaktadır.

Biz Konya Devlet Hastanesinde 1979-1989 yılları arasında verilmiş olan heyet raporlarını tetkik ederek, bunların içerisinde sakatlık durumunu belirleyen raporlar yardımıyla, Konya Bölgesinde sakatlık sebepleri konusunda fikir edinmeye çalıştık. Bu yazıda bu çalışma takdim edilmiştir.

MATERYEL VE METOD

1979-1989 yılları arasındaki on yıllık süre içerisinde Konya Devlet Hastanesinde verilmiş olan heyet raporları, Hastane arşivinde bulunan heyet raporu defterlerinden incelendi. Bunlar içerisinde sakatlık sebebi ile verilen raporlardan kişinin yaşı, cinsiyeti ve sakatlık sebebi sistemlere göre kaydedildi. Bu değerler, 1985 nüfus sayımında Konya ilinde tesbit edilen sakatlık sebepleri ile karşılaştırılarak genel sonuca gidilmeye çalışıldı.

BULGULAR

Konya Devlet Hastanesinde 1979-1989 yılları arasında (on yıllık sürede) 60.064 heyet

** S.Ü.T.F. Ortopedi ve Travmatoloji A.B.D. Öğr. Üye, Doç.

** S.Ü.T.F. Ortopedi ve Travmatoloji Öğr. Üy. Yard. Doç. Dr.

*** S.Ü.T.F. Ortopedi ve Travmatoloji Araş. Gör.

**** S.Ü.T.F. Ortopedi ve Travmatoloji Araş. Gör.

raporu düzenlenmiş ve bunlardan 13.878 nin sakatlık durumunu belirlediği tesbit edilmiştir. Sakatlık tesbit edilen kişilerde en küçük yaş 18, en büyük yaş 83 (ort. 48) ve 11.084 ü (%80) erkek, 2794 ü (%20) kadın idi.

Sakatlık sebepleri sistemlere göre Tablo: 1 de, sistemlerde en sık sakatlık sebebi olan hastalıklar Tablo: 11 de gösterilmiştir.

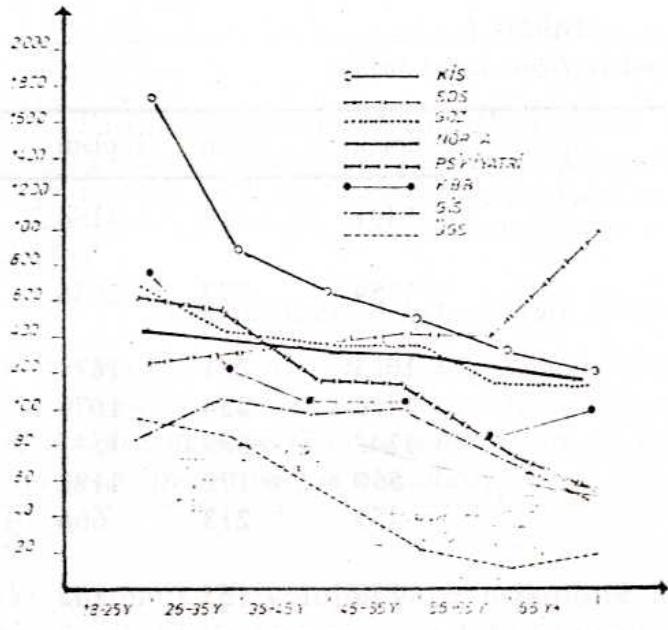
TABLO I
Sistemlere Göre Sakat Sayısı

	Erkek	Kadın	Toplam	%
1-Kas iskelet sistemi (KİS)	3491	673	4164	30
2-Solunum Dolaşım Sistemi (SDS)	1759	777	2536	19
3-Göz Hastalıkları	1623	251	1874	13
4-Nörolojik Hastalıklar	1416	254	1670	12
5-Psikiyatrik Hastalıklar	1142	339	1541	11
6-Kulak Burun Boğaz Hastalıkları	550	172	1122	9
7-Gastrointestinal Sistem (GIS)	453	213	666	4
8-Urogenital Sistem (UGS)	250	55	305	2
Toplam	11.084	2794	13878	100

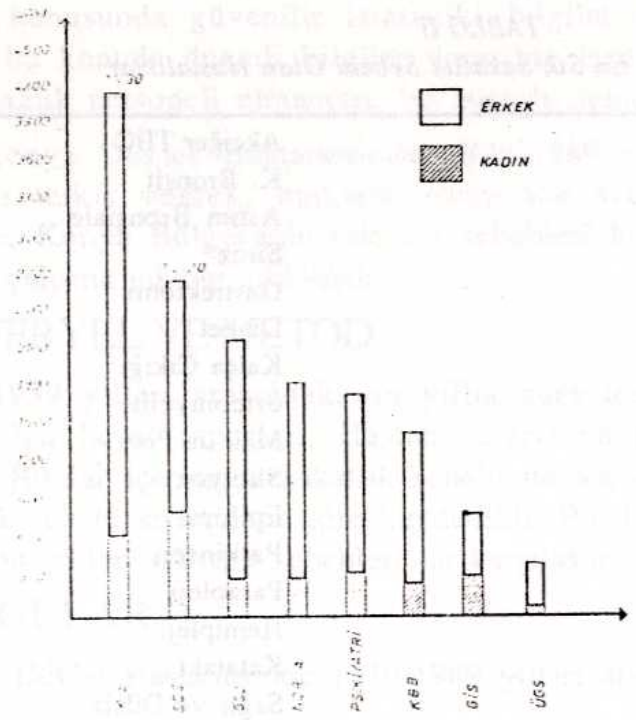
TABLO II
Sistemlere Göre En Sık Sakatlık Sebebi Olan Hastalıklar

Solunum Dolaşım Sistemi (SDS)	Akciğer TBC K. Bronşit Astım Bronşiale
Gastrointestinal Sistem (GIS)	Siroz Gastrektomi Diabet
Kas İskelet Sistemi	Kalça Çıkığı osteomyelit Mall de Pott Skolyoz
Nörolojik Hastalıklar	Epilepsi Parkinson Parapleji Hemipleji
Göz Hastalıkları	Katarakt
Kulak Burun Boğaz Hastalıkları	Sağır ve Dilsiz
Ürogenital Hastalıklar	Nefrektomi
Psikiyatrik Hastalıklar	Şizofreni

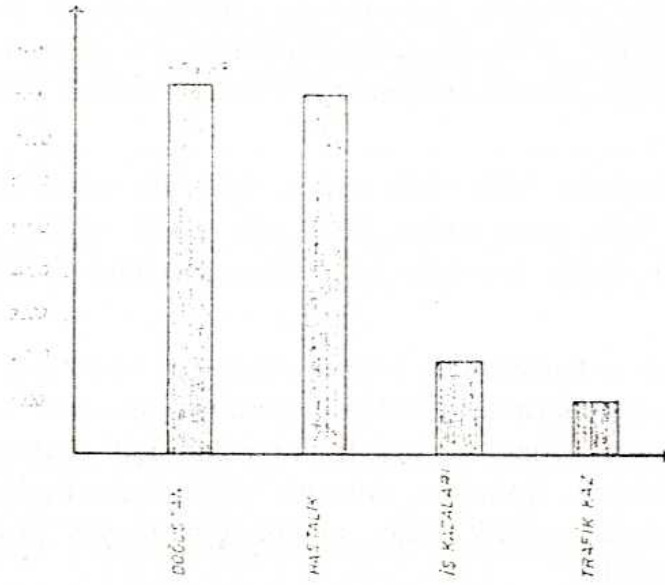
1985 nüfus sayımında Konya ilinde 22.704 kişide sakatlık tesbit edilmiştir ve bunların 8.280 ni (%36) kadın, 14.424 ü (%64) erkek olarak belirlenmiştir (3). Bu değerlere göre Konya ilinde sakatlık oranı %1.2 olmaktadır. Nüfus sayımında tesbit edilen Sakatlık sebepleri Şekil: 3 de, yaş gruplarına göre dağılımı Şekil: 4 de gösterilmiştir.

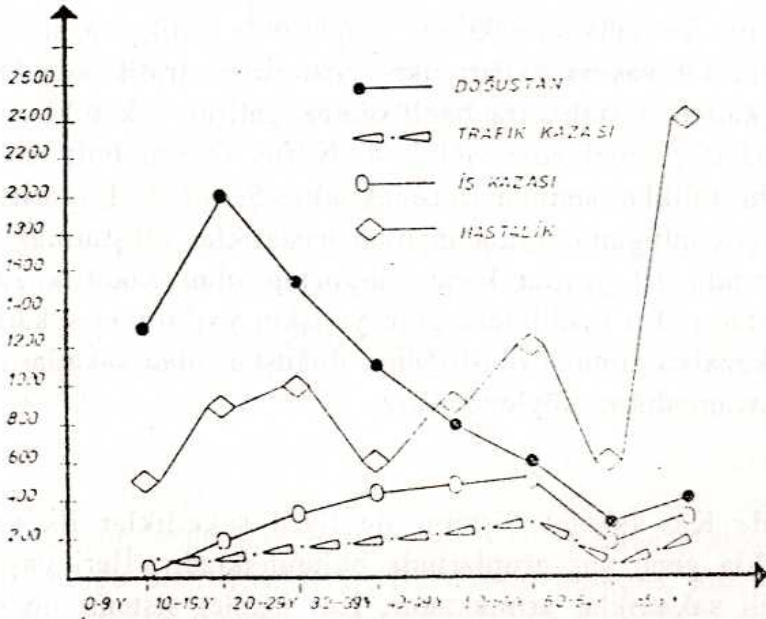
ŞEKİL 1
Yaş gruplarına göre sakatlık sebepleri

ŞEKİL 2
Sistemlere göre sakat sayısı

ŞEKİL 3
1985 yılı nüfus sayımına göre genel sakatlık sebepleri ve sayıları

ŞEKİL 4
1985 nüfus sayımına göre Konya ili sakatlık sebepleri

TARTIŞMA

Bilindiği üzere hastanelerde heyet raporları hastaların isteği ve müracaatı üzerine çeşitli sebeplerden dolayı düzenlenir. Bunları, yatarak veya ayaktan tedavi gören hastalara istirahat veya durum belirlemek amacıyla, işe girerken, yüksek okullara kaydolurken, ehliyet almak için, sakat kişilerin vergi indiriminden yararlanmaları amacıyla ve diğer sebepler şeklinde sıralamamız mümkündür.

Heyet raporları kişinin müracaatı üzerine düzenlenmiş olduğu için bizim tesbit ettiğimiz değerler Konya Bölgesindeki sakat sayısını belirlemez. Ancak yetişkinlerde sakatlık sebeplerini yansıtır. İncelemeye alınan yıllar içerisinde, özellikle başlangıç yıllarında ilçelerde heyetlerin oluşturulamaması ve özellikle sakatlık raporlarının Konya Devlet Hastanesinden verilme durumu göz önüne alındığında yetişkinlerde tesbit ettiğimiz sakatlık sebeplerinin bölge özelliklerini yansıttığını söyleyebiliriz.

Kas iskelet sistemi ile ilgili sakatlıkların ilk sırayı teşkil ettiği tesbit edilmiştir. Şekil: 2. Bu sistemle ilgili olarak en çok sakatlık sebebi olan Kalça çıkığı, Skolyoz ve kemik enfeksiyonları genellikle çocukluk dönemlerinde ortaya çıktığı bilinen hususlar olup tedavileri mümkün olan hastalıklardır. Bunlardan kalça çıkıklarının çoğunluğunun doğuştan olduğunu tahmin ediyoruz. Bu problemin bölgemizde oldukça önemli olduğunu müşahade etmekteyiz (4).

Araştırmamızda sakatlık tesbit edilenlerin %20 sinin kadın, %80 nin erkek olduğu, 1985 nüfus sayımında ise sakatların %36 sının kadın, %64 nün erkek olduğu tesbit edilmiştir. Bu farklılık, erkeklerin rapor almak için daha çok müracaat etmiş olmaları ile izah edilebilir.

Solunum dolaşım sistemi hariç, diğer sistemlerde en yoğun sakatlığın 18-35 yaş grubu içerisinde olduğu ve daha sonraki yaş gruplarında azaldığını görülmüştür. Şekil: 1. Bu özelliğin, 18-35 yaş grubunun aktif kesim olması ve çeşitli ihtiyaçları için rapor alma durumlarından ileri geldiğini söyleyebiliriz. Solunum dolaşım sistemi ile ilgili sakat sayısının 65 yaştan sonra artması yanında yaşlılık maaşı almak için bu yaş grubunun fazla müracaat etmiş olması ile izah edebiliriz.

1985 nüfus sayımı değerlerinde sakatlıkların en fazla doğuştan, daha sonra hastalık sebebi ile oluştuğu anlaşılmaktadır. Şekil: 3. Doğuştan olan sakatlık değerlerinin 10-19 yaş grubunda en büyük değere ulaştığı ve daha sonraki yaş gruplarında gittikçe azaldığı, iş kazasına bağlı sakatlık değerlerinin 60 yaşına kadar çıkış gösterdiği, trafik kazalarına bağlı sakatlıkların yine 60 yaşına kadar, hastalıklara bağlı olarak gelişen sakatlıkların 65 yaşından sonra artış gösterdiği dikkat çekmektedir. Şekil: 4. Nüfus sayımı bulgularında sakatlıklar en fazla doğuştan ve hastalıklar sonucu oluşmaktadır. Şekil: 3. Raporlardan tesbit edilen sakatlık sebeplerinin çoğunluğunu sonradan olan hastalıklar oluşturmaktadır. Tablo: II. Nüfus sayımı bulgularında 19 yaşına kadar doğuştan olan sakatlık sayısı artmakta ve sonra gittikçe azalmaktadır. Bu özelliklere göre yetişkin yaşlardaki sakatların genellikle hastalıklar, iş ve trafik kazaları sonucu oluştuğunu, doğuştan olan sakatların bir çoğunun erişkin yaşlara kadar yaşayamadığını söyleyebiliriz.

SONUÇ

Konya Bölgesinde yetişkinlerde Kas İskelet Sistemi ile ilgili sakatlıklar ilk sırayı teşkil etmekte ve bunlar çoğunlukla genç yaş gruplarında bulunmaktadır. İleri yaşlarda Solunum -dolaşım Sistemi ile ilgili sakatlıklar artmaktadır. Kas iskelet sistemi ile ilgili sakatlık sebeplerinin başlıcalarını çocukluk döneminde ortaya çıkan ve tedavileri mümkün hastalıklar teşkil etmektedir.

Bu çalışmanın yapılmasında gereken yardımı ve kolaylığı gösteren Konya Devlet Hastanesi Başhekimisi Op. Dr. Mustafa Karaküçük'e ve Yardımcılarına teşekkür ederim.

KAYNAKLAR

- 1.Kanbank, M.: Kırsal Bölgede Kas İskelet Sistemini İlgilendiren Sakatlık Prevalansı araştırması. Hacettepe Üniversitesi, Toplum Hekimliği Enstitüsü, (uzmanlık tezi), 1971.
2. Beyazova, M, Bumin, Ç., Beyazova, U. ve ark.: Etimesgut Sağlık Ocağı Bölgesinde Sakatlık Epidemiyolojisi. G.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 3: 1,119, 1987.
3. Genel Nüfus Sayımı (1985), Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri, Konya İli Değerleri. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara, 1987.
4. Kutlu, A., Güçlü, M., Yıldırım, e., Reis, N: An Important Congenital Dephormity in our Country: Congenital Dislocation of the Hip. Mediterranean Surgical Meeting'87. İ.Ü. Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi. İstanbul, 1987.